

سنة الف الف سنة

گزارش شفافیت

و

انتشار عمومی اطلاعات

گزارش ۲ تاریخ انتشار : ۳۰ / ۰۹ / ۱۳۹۳

فهرست

مدیریت مالی :

- ۱- خالص تسهیلات اعطایی به تفکیک عقود ۱
- ۲- انواع و مانده سپرده ها به تفکیک ۲
- ۳- انواع و خالص تسهیلات اعطایی به تفکیک دولتی و غیر دولتی ۳
- ۴- خالص تسهیلات به تفکیک جاری، سررسید گذشته، معوق، مشکوک الصول و سوخت شده ۴
- ۵- مانده ارقام زیر خط ترازنامه نظیر بروات قبولی نویسی شده، انواع ضمانتنامه ها، انواع اعتبارات اسنادی، ظهر نویسی ها، وجوه اداره شده، تضمینات ۵

مدیریت ریسک :

- ۱- ریسک اعتباری ۶
- ۲- ریسک نقدینگی ۱۹
- ۳- ریسک عملیاتی ۲۸
- ۴- ریسک بازار ۳۵

مدیریت اعتبارات :

- امور اعتبارات ۴۰
- ضوابط اعتبار سنجی ۴۰

مدیریت بازرسی :

- وظایف امور بازرسی ۴۱

مدیریت حسابرسی :

- اعضای هیات مدیره ۴۲

مدیریت بین الملل :

- وضعیت ارزی ۴۳

- تغییرات در گزارش ها ۴۴

5-1 - خالص تسهیلات اعطایی به تفکیک عقود

1392/12/29	1393/03/31	1393/06/31	1393/09/30	شرح
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	
85.106	81.959	79.843	75.916	فروش اقساطی
664	664	664	664	جعاله
-	-	-	-	سلف
14.856	13.961	13.256	14.489	اجاره به شرط تملیک
6.031.815	6.373.387	5.765.388	5.785.264	مضاربه
44.910.554	50.910.411	48.658.067	51.291.749	مشارکت مدنی
-	-	-	-	خرید دین - ریال
-	-	-	-	خرید دین - ارز
580.202	264.855	851.260	804.634	تسهیلات ارزی
1.000.822	994.739	1.107.568	1.295.975	تسهیلات کارکنان
-	-	-	-	تسهیلات بین بانکی
726.451	713.599	1.880.248	2.632.891	تسهیلات سررسید گذشته
2.607.481	2.584.094	1.688.628	1.826.808	تسهیلات معوق
3.023.484	3.180.503	3.314.625	3.502.677	تسهیلات مشکوک الوصول
58.981.435	65.118.172	63.359.547	67.231.067	جمع
(2.203.080)	(2.795.578)	(2.068.496)	(2.273.681)	وجوه دریافتی مضاربه و مشترک مشارکت مدنی
(623.015)	(620.668)	(630.686)	(648.447)	سود سالهای آتی
(905.525)	(992.412)	(984.237)	(1.049.999)	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول عام
(1.181.377)	(1.251.943)	(1.546.486)	(1.636.486)	ذخیره مطالبات مشکوک خاص
54.068.438	59.457.571	58.129.641	61.622.454	جمع
40.934	78.488	78.055	350.539	بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده
549.583	549.583	582.839	564.821	مطالبات مشکوک الوصول اعتبارات اسنادی پرداخت شده
9.881	3.473	19.280	365.611	بدهکاران بابت ضمانتنامه های پرداخت شده
316.080	309.815	323.599	322.197	مطالبات مشکوک الوصول ضمانتنامه های پرداخت شده
54.984.915	60.398.930	59.133.414	63.225.621	خالص تسهیلات
3.296.227	3.517.215	3.950.112	4.083.104	بدهکاران بابت سود تسهیلات دریافتی (تعهدی)
-	-	-	-	بدهکاران بابت سود تعهدی ضمانتنامه های پرداخت شده
282	326	1.558	4.733	بدهکاران بابت سود تعهدی اعتبارات اسنادی پرداخت شده
58.281.424	63.916.472	63.085.084	67.313.458	جمع کل تسهیلات

سپرده‌های دیداری

<u>1392/12/29</u>	<u>1393/09/30</u>
میلیون ریال	میلیون ریال
1,452,101	1,389,172
481,933	100,897
<u>1,934,034</u>	<u>1,490,069</u>

سپرده‌های قرض الحسنه جاری - ریالی
سپرده‌های قرض الحسنه جاری - ارزی

سپرده‌های قرض الحسنه پس انداز

<u>1392/12/29</u>	<u>1393/09/30</u>
میلیون ریال	میلیون ریال
481,165	445,585
7,891	6,317
<u>489,056</u>	<u>451,901</u>

سپرده‌های قرض الحسنه پس‌انداز - ارزی
سپرده‌های قرض الحسنه پس‌انداز - ریالی

سپرده های سرمایه گذاری مدت دار

<u>1392/12/29</u>	<u>1393/09/30</u>
میلیون ریال	میلیون ریال
35,165,829	44,159,332
21,013,761	22,043,007
9,280,534	8,506,481
<u>65,460,124</u>	<u>74,708,820</u>

سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ویژه

3-5- انواع و خالص تسهیلات اعطایی به تفکیک دولتی و غیردولتی

در حال حاضر تسهیلات بانک فقط غیردولتی می باشد .

1392/12/29	1393/03/31	1393/06/31	1393/09/30	شرح
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	
85.106	81.959	79.843	75.916	فروش اقساطی
664	664	664	664	جعاله
-	-	-	-	سلف
14.856	13.961	13.256	14.489	اجاره به شرط تملیک
6.031.815	6.373.387	5.765.388	5.785.264	مضاربه
44.910.554	50.910.411	48.658.067	51.291.749	مشارکت مدنی
-	-	-	-	خرید دین - ریال
-	-	-	-	خرید دین - ارز
580.202	264.855	851.260	804.634	تسهیلات ارزی
1.000.822	994.739	1,107.568	1,295.975	تسهیلات کارکنان
-	-	-	-	تسهیلات بین بانکی
726.451	713.599	1,880.248	2,632.891	تسهیلات سررسید گذشته
2.607.481	2,584.094	1,688.628	1,826.808	تسهیلات معوق
3,023.484	3,180.503	3,314.625	3,502.677	تسهیلات مشکوک الوصول
58,981.435	65,118.172	63,359.547	67,231.067	جمع
(2,203.080)	(2,795.578)	(2,068.496)	(2,273.681)	وجوه دریافتی مضاربه و مشترک مشارکت مدنی
(623.015)	(620.668)	(630.686)	(648.447)	سود سالهای آتی
(905.525)	(992.412)	(984.237)	(1,049.999)	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول عام
(1,181.377)	(1,251.943)	(1,546.486)	(1,636.486)	ذخیره مطالبات مشکوک خاص
54,068.438	59,457.571	58,129.642	61,622.454	جمع
40.934	78.488	78.055	350.539	بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده
549.583	549.583	582.839	564.821	مطالبات مشکوک الوصول اعتبارات اسنادی پرداخت شده
9.881	3.473	19.280	365.611	بدهکاران بابت ضمانتنامه های پرداخت شده
316.080	309.815	323.599	322.197	مطالبات مشکوک الوصول ضمانتنامه های پرداخت شده
54,984.915	60,398.930	59,133.414	63,225.621	خالص تسهیلات
3,296.227	3,517.215	3,950.112	4,083.104	بدهکاران بابت سود تسهیلات دریافتی (تعهدی)
-	-	-	-	بدهکاران بابت سود تعهدی ضمانتنامه های پرداخت شده
282	326	1,558	4,733	بدهکاران بابت سود تعهدی اعتبارات اسنادی پرداخت شده
58,281,424	63,916,472	63,085,084	67,313,458	جمع کل تسهیلات

5-8- خالص تسهیلات به تفکیک جاری ، سررسید گذشته ، معوق ، مشکوک الوصول و سوخت شده

1392/12/29					1393/09/30					شرح
جمع	مشکوک الوصول	معوق	سررسید گذشته	جاری	جمع	مشکوک الوصول	معوق	سررسید گذشته	جاری	
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	
1.197.442	98.650	22.110	4.868	1.071.813	1.556.999	89.094	92.736	3.278	1.371.891	فروش اقساطی
178.551	154.292	23.298	297	664	178.258	153.999	23.298	297	664	جعاله
48.021	10.278	5.359	3.313	29.071	25.863	5.652	2.409	3.313	14.489	اجاره به شرط تملیک
49.957	49.814	-	143	-	49.685	49.685	-	-	-	سلف
7.018.126	971.285	297.852	78.926	5.670.063	7.103.273	990.043	359.962	198.462	5.554.806	مضاربه
46.719.827	1.739.165	1.074.454	2.407.992	41.498.216	54.813.964	1.896.987	1.240.961	2.427.541	49.248.476	مشارکت مدنی
590.518	549.583	-	-	40.934	915.360	564.821	-	-	350.539	بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده
19.760	9.880	-	-	9.881	687.808	322.197	-	-	365.611	بدهکاران بابت ضمانت نامه های پرداخت شده
3.296.509	749.650	331.967	495.036	1.719.856	4.087.837	740.124	330.844	605.123	2.411.746	بدهکاران بابت سود تحقق یافته
-	-	-	-	-	51	-	-	-	51	قرض الحسنه
1.872.629	-	1.184.408	108.019	580.202	1.229.294	317.217	107.443	-	804.634	تسهیلات ارزی
(623.015)	-	-	-	(623.015)	(648.447)	-	-	-	(648.447)	سود سال های آتی
60.368.325	4.332.596	2.939.449	3.098.594	49.997.686	69.999.944	5.129.818	2.157.651	3.238.014	59.474.460	جمع
(905.525)	(68.407)	(35.873)	(68.491)	(732.754)	(1.049.999)	(76.947)	(32.365)	(48.570)	(892.117)	ذخیره عمومی مطالبات مشکوک الوصول
(1.181.377)	(815.428)	(169.066)	(196.883)	-	(1.636.487)	(1.215.668)	(258.918)	(161.901)	-	ذخیره اختصاصی مطالبات مشکوک الوصول
58.281.424	3.448.761	2.734.510	2.833.220	49.264.932	67.313.458	3.837.203	1.866.369	3.027.543	58.582.343	جمع کل

5-12. مانده اقلام زیر خط ترازنامه نظیر بروات قبولی نویسی شده ، انواع ضمانت نامه ها ، انواع اعتبارات اسنادی ، ظهر نویسی ها ، وجوه اداره شده ، تضمینات و ...

1392/12/29	1393/09/30	اقلام زیر خط
میلیون ریال	میلیون ریال	
18,134,772	23,125,067	تعهدات مشتریان بابت ضمانتنامه های صادره
6,660,705	5,189,779	تعهدات مشتریان بابت اعتبارات اسنادی
-	-	تعهدات بابت تضمین اوراق مشارکت
379,645	395,515	وجوه اداره شده
331,787,122	390,982,465	سایر تعهدات مشتریان و حسابهای انتظامی

مدیریت ریسک :

ریسک اعتباری

سیاستها و خط مشی های اعتباری:

تهیه و ارائه بسته های پیشنهادی سیاستها و ضوابط اعتباری بانک

واحدهای اجرایی مدیریت ریسک اعتباری:

حوزه پیاده سازی کل بانک بویژه شعب، مدیریت امور اعتبارات، اداره اطلاعات اعتباری، اداره پیگیری وصول مطالبات معوق، کمیته های اعتباری و سایر ارکان اعتباری بانک می باشد.

حدود اختیارات سطوح مختلف سازمانی برای تصویب تسهیلات و تعهدات:

شعب بانک کارآفرین از لحاظ حدود اختیارات اعتباری متفاوت بوده و به چهار گروه، شعبه مرکزی، شعب گروه یک، شعب گروه دو و شعب گروه سه طبقه بندی می شوند. لیست شعب، وضعیت شعب جدید التاسیس، نحوه ارتقاء و تنزل در گروه بندی شعب، حدود اختیارات اعتباری هر گروه از شعب برای تصویب و قبول نوع، ترکیب و میزان وثایق، تابع شرایط مندرج در بخشنامه "حدود اختیارات اعتباری شعب و مقررات مربوطه" بانک کارآفرین و الحاقیه ها و اصلاحات بعدی است.

کلیه شعب موظف هستند با رعایت مقررات مربوط به حدود اختیارات اعتباری شعب برای تصویب تسهیلات اعتباری و ضمانت نامه، همه درخواست های اعتباری مشتریان را که در حدود اختیارات تفویض شده باشد (با احتساب تعهدات و بدهی های موجود مشتری) در کمیته اعتباری شعبه مطرح و اتخاذ تصمیم نمایند. در مواردی که در خواست مشتری بیش از حد اختیاری شعبه باشد مراتب با اظهار نظر کمیته اعتباری شعبه برای اتخاذ تصمیم نهایی با مستندات لازم به مدیریت امور اعتبارات ارجاع داده خواهد.

پیشنهادات اعتباری که فراتر از حدود اختیارات شعب باشد به مدیریت اعتبارات ارسال و با توجه به میزان اعتبار پیشنهادی به ترتیب در کمیته اعتباری، کمیته عالی اعتباری و یا هیئت مدیره به شرح زیر مطرح و تصمیم گیری خواهد شد.

هیئت مدیره		کمیته عالی اعتباری		کمیته اعتباری		نوع پیشنهاد/ مرجع تصمیم گیری
حداکثر	حداقل	حداکثر	حداقل	حداکثر	حداقل	
تا حدود مقرر بانک مرکزی	30	30	10	10	حد مجاز شعب	تسهیلات ریالی
تا حدود مقرر بانک مرکزی	30	30	10	10	....	گشایش اعتبار اسنادی
تا حدود مقرر بانک مرکزی	100	100	20	20	حد مجاز شعب	صدور ضمانت نامه

حدود مقرر بر تسهیلات ارزی همان حدود مقرر بر معادل تسهیلات ریالی آن است. در تبدیل ارز به ریال نرخ مبادله ای بانک مرکزی ملاک تصمیم گیری است.

در مورد مشتریان ارزنده که نوع فعالیت آنها ایجاب می نماید تا به دفعات تقاضاهای متعدد برای دریافت تسهیلات اعتباری داشته باشند (نظیر پیمانکاران برای دریافت ضمانتنامه و یا تولیدکنندگان و بازرگانان برای تامین کسری سرمایه در گردش کوتاه مدت) کمیته اعتباری شعبه می تواند در حدود اختیارات تفویض شده نسبت به تصویب حد اعتباری حداکثر برای مدت یکسال برای عقود مشارکتی با رعایت ضوابط مقرر و برای صدور ضمانتنامه با رعایت مقررات مربوطه اقدام نمایند.

میزان پذیرش ریسک اعتباری

ریسک اعتباری مشتریان بر مبنای بررسی های کارشناسی و اعتبارسنجی مشتری و رتبه اخذ شده از سامانه رتبه بندی داخلی صورت می گردد.

میزان و وضعیت تمرکز تسهیلات و تعهدات به تفکیک گروه‌های مختلف مشتریان، بخش

اقتصادی، مناطق جغرافیایی و نظایر آن

بخش اقتصادی	درصد تمرکز تسهیلات
ساختمان	21%
بازرگانی	6%
صنعت و معدن	34%
کشاورزی	2%
مالی	6%
خدمات	32%

فرآیند اعتبارسنجی متقاضیان

فرآیند کلی اعتبارسنجی تحت اصول و مبانی زیر اجرا می‌شود :

۱. شعب مسئولیت اولیه برای پذیرش مشتری، ایجاد، تهیه گزارشات اعتباری و رتبه مشتری، استعلام از سامانه های موجود و نگهداری اطلاعات را برعهده دارند.
۲. مدیریت اعتبارات مسئولیت بررسی پیشنهادهای ارائه شده توسط شعب، بررسی رتبه مشتری، مدیریت حدود اعتباری شعبه و اظهارنظر اعتباری را برعهده دارند.
۳. کمیته های اعتباری مسئولیت تصویب اعتبار در نهادهای تصمیم گیری با توجه به مبلغ اعتبار را بر عهده دارند.
۴. واحد مدیریت ریسک مسئولیت اظهار نظر مستقل بر روی اعتبارات اعطائی از طریق طراحی و به روزرسانی سیستم رتبه بندی، کنترل و نظارت ریسک اعتباری را برعهده دارد.
۵. وظایف مدیریت ریسک از وظایف کسب و کار و ارتباط با مشتریان در حوزه اعتبارات مجزا می‌باشد.
۶. اصول تصمیم‌گیری اعتباری، کنترل و گزارش دهی مستقل ریسک اعتباری تحت هر شرایطی معتبر است.

عنوان وظیفه	ارزیابی، کنترل و نظارت ریسک اعتباری	تصویب تسهیلات	اعتبار سنجی، نظارت بر فرآیند اعطای اعتبار، مدیریت وثایق	پذیرش مشتری و تشکیل پرونده اعتباری
مسئول	مدیریت ریسک	کمیته‌های اعتباری	مدیریت اعتبارات	شعب
شرح وظایف	<ul style="list-style-type: none"> - ارائه مدل رتبه بندی و به روز رسانی آن - بازنگری پرتفوی اعتباری و تحلیل حساسیت - نظارت بر رعایت سیاستها و آیین نامه - بررسی رعایت مقررات و مطابقت با قوانین - نظارت بر حدود 	<ul style="list-style-type: none"> - تصویب از طریق نهادهای تصمیم گیری (کمیته‌های اعتباری و هیئت مدیره) 	<ul style="list-style-type: none"> - اظهار نظر اعتباری - اعلام نظر در مورد رتبه بندی اعتباری - بازنگری مستندات، تسهیلات - مدیریت ساختار حدود - سیستم مدیریت اطلاعات اعتباری 	<ul style="list-style-type: none"> - پذیرش اولیه مشتری - جمع آوری اطلاعات مشتری - ارزیابی اعتباری - مذاکره با مشتری - ارائه پیشنهاد تسهیلات - رتبه بندی مشتری - دریافت استعلام از شرکت مشاوره رتبه بندی ایران - استعلام بانک مرکزی مبنی بر نداشتن تسهیلات غیر جاری و چک برگشتی

روش سنجش ریسک اعتباری

برای سنجش ریسک اعتباری در بانک کارآفرین سیستم رتبه بندی داخلی مشتریان حقیقی و حقوقی طراحی شده است. سیستم رتبه بندی چارچوبی را برای امور ذیل فراهم می کند:

- ✓ ارزیابی وام و بازنگری مداوم
  - ✓ ارزیابی کیفیت اعتباری مشتریان اعتباری یا گروه های وام گیرنده
  - ✓ اعلام هشدار سریع در مورد بد شدن وضعیت اعتباری مشتریان
  - ✓ قیمت گذاری وام ها مبتنی بر ریسک
  - ✓ مدیریت موثر وام های مسأله دار
- همچنین، سیستم رتبه بندی ساختاری جهت مدیریت پرتفوی به شرح ذیل ارائه می دهد:
- ✓ توسعه استراتژی های بازاریابی با توجه به شاخصهای ریسکی بخشها
  - ✓ اتخاذ تصمیماتی در جهت توازن ریسکی پرتفوی
  - ✓ اندازه گیری عملکرد پرتفوی اعتباری
  - ✓ تعیین زیان انتظاری وام ها

سامانه رتبه بندی داخلی مشتریان با هدف کاهش ریسک اعتباری بانک و همچنین کمک به مسئولین اعتباری در تصمیم گیری های اعتباری از سال ۱۳۹۰ راه اندازی شده است. سامانه با توجه به اطلاعات ورودی و رتبه ای که به مشتری اختصاص می دهد یک دید کلی از مشتری در اختیار مسئولین اعتباری قرار می دهد.

برای استفاده از سامانه رتبه بندی داخلی برای هر کاربر یک کلمه عبور و رمز شخصی اختصاص داده می شود. با توجه به این که هر کاربر با ورود اطلاعات و دریافت رتبه از سیستم امکان تغییر اطلاعات را ندارد کاربر ناظر برای سیستم تعریف شده است که امکان تغییر اطلاعات ورودی در سیستم فقط توسط او انجام می شود. مدیریت پارامترها و محدوده های تعریف شده برای هر پارامتر و کل سیستم بر عهده کاربر ادمین می باشد.

در سامانه رتبه بندی داخلی اصلی ترین فیلد برای هر مشتری، شماره مشتری می باشد این شماره یکتا است و قابل تغییر نمی باشد. این شماره با شماره مشتری تعریف شده در سیستم آفرین یکی می باشد. موضوعی که در رتبه بندی شرکتهای دارای زیر مجموعه باید رعایت شود این است که اگر در مواردی رتبه

شرکتهای زیر مجموعه توسط سامانه محاسبه می شود باید رتبه شرکت مادر را نیز برای بررسی های بهتر از سامانه بگیریم.

در این سامانه، مشتریان حقیقی و حقوقی به تفکیک مورد ارزیابی قرار می گیرند عناصر مدل رتبه بندی شامل گروههایی به صورت کمی یا کیفی می باشد. هر فیلد یک وزنی دارد که به نمرات همتراز تبدیل شده و با استفاده از میانگین گیری وزنی، یک نمره نهایی بین صفر تا ۱۰۰ برای هر مشتری حاصل می شود، در نهایت با استفاده از این نمرات، مشتری رتبه ای بین A تا E دریافت می نماید. در سامانه بخشی هم برای رتبه پیشنهادی شعبه در نظر گرفته شده است که این رتبه بر اساس شناخت مسئولان شعب از مشتری داده می شود.

برای مشتریان حقوقی بخش اقتصادی مشتری عامل مهمی می باشد و با توجه به بخش اقتصادی که انتخاب می شود پارامترهای اطلاعات تغییر می کند. برای مشتریان حقوقی دو سری اطلاعات کمی و کیفی در نظر گرفته شده است. اطلاعات کیفی با توجه به شناختی که مسئولان اعتباری شعب از وام گیرندگان تسهیلات دارند تکمیل می شود. عوامل کیفی که برای مشتریان با زمینه فعالیت تولیدی و بازرگانی در نظر گرفته شده است طبق جدول زیر می باشد:

عوامل کیفی برای مشتریان تولیدی و بازرگانی	
کیفیت صورت مالی	مشتریان محصولات و خدمات
سابقه کاری مرتبط مدیرعامل	دسترسی به مواد اولیه
سابقه حضور شرکت در بازار مرتبط	سهم بازار
سابقه باز پرداخت به بانک کارآفرین	کیفیت مدیریت
فیلد سابقه کیفیت با سایر بانکها	چک برگشتی

در بخش اطلاعات کمی کلیه پارامترهای صورتهای مالی دو سال آخر مشتری وارد می شود. ۱۲ نسبت مالی برای تحلیل و بررسی صورتهای مالی در نظر گرفته شده است. هر نسبت به بسیار ضعیف، ضعیف، متوسط، خوب و بسیار خوب تقسیم بندی شده است.

عوامل کمی	
نسبت جاری	نسبت آنی
بازدهی دارایی	بازدهی حقوق صاحبان سهام
پوشش هزینه بهره	اهرم مالی
حاشیه سود خالص	حاشیه سود ناخالص
بازدهی اسناد دریافتی	بازدهی اسناد پرداختی
جریان نقد به بدهی جاری	جریان نقد به کل بدهی

از آنجاییکه وضعیت اعتباری ممکن است تغییر نماید، بنابراین هر بار که مشتری تقاضای جدیدی را درخواست می نماید و یا شرایطی از مصوبه اعتباری تغییر می کند این گزارشگیری مجدداً باید انجام شود. مگر آنکه از زمان آخرین استعلام کمتر از ۶ ماه گذشته باشد. در سامانه رتبه بندی داخلی برای مشتریان حقیقی اطلاعات شخصی، اطلاعات مالی، اطلاعات وثایق، اطلاعات تسهیلاتی مشتری بخشهایی است که در نظر گرفته شده است.

عوامل شخصی، مالی و تسهیلاتی	
وضعیت تاهل	تعداد افراد تحت تکلف
وضعیت مسکن	سن مشتری
وضعیت شغل	تعداد سالهای اشتغال
کل سالهای اشتغال	شهرت
کیفیت ضامن	سابقه کیفیت اعتباری با بانک کارآفرین
سابقه کیفیت اعتباری با سایر بانکها	چک برگشتی
درآمد مشتری در دوره وام	مبلغ بدهی به سیستم بانکی
گردش حساب	داراییهای مشتری

رتبه مشتریان در زمان تجدید، توسعه یا هر تغییر قابل توجه در تسهیلات اعتباری مشتری می‌بایست بازنگری شود. در شرایط نرمال بازنگری رتبه ها حداقل می بایست طبق جدول ذیل انجام شود:

رتبه ریسک اعتباری	فواصل نیاز برای بازبینی
A	سالانه
B	سالانه
C	۶ ماه یکبار
D	۶ ماه یکبار
E	۳ ماه یکبار

سیستم رتبه بندی باید دائما وضعیت ریسک اعتباری مشتریان را بصورت دقیق منعکس نماید. هر حادثه تأثیر گذار بر وضعیت ریسکی مشتری می‌بایست مورد بررسی قرار گیرد و در صورت نیاز رتبه مشتری تغییر نماید. در ادامه لیستی از حوادث مؤثر در تغییر رتبه اعتباری مشتری ارائه شده است:

- ✓ تغییر در مالکیت، کنترل و ساختار حقوقی
- ✓ تغییر در مدیریت (بازنشستگی، استعفا یا پرسنل اصلی)
- ✓ خراب شدن وضعیت مالی و تجاری شرکت شامل شرکتهای زیر مجموعه و شرکت مادر
- ✓ ایجاد تنوع در فعالیتهای آنها
- ✓ اثرات خارجی بر صنعت (کاهش تعرفه ها، تغییر مقررات و شرایط محیطی)
- ✓ حوادث طبیعی (سیل، زلزله و ...) که بر فعالیت شرکت تأثیر می‌گذارند.
- ✓ تغییر نرخ ارز و نرخ بهره که می‌تواند استراتژی عملیاتی شرکت را در آینده تحت تأثیر قرار دهد.
- ✓ خدشه دار شدن شهرت شرکت یا روسای آن
- ✓ عدم پایبندی به شرایط و مقررات بانک (شامل ذخیره سازی اطلاعات مالی)
- ✓ قصور در ایفای تعهدات مالی در مقابل بانک و سایر موسسات اعتباری

- ✓ تغییر در مقر اصلی شرکت (ساختمان شرکت، کارگاهها،...)
- ✓ تغییر پی در پی حسابداران، حسابرسان یا مشاوران حرفه ای کلیدی
- ✓ دیدگاه منفی نهاد های قانونی و اعتباری (صندوق توسعه اسلامی، بانک جهانی، سایر بانک ها،...)
- ✓ هر حادثه موثر بر وضعیت مالی شرکت

روش ارزیابی مدل رتبه بندی بانک می بایست با رهنمودهای بانک مرکزی و نقطه نظرات مدیران ارشد از حیث هزینه و فایده منطبق باشد. بانک می بایست به شیوه ای مناسب مستندات مدل را ذخیره نماید. بانک فقط به صورت دوره ای و پس از بازنگری توسط مدیریت ریسک و تأیید کمیته ریسک می تواند مدل را تغییر دهد.

روش های کاهش ریسک اعتباری

یکی از راههای کاهش ریسک اعتباری دریافت وثیقه با توجه به درجه ریسک و نقدشوندگی آن می باشد. انواع وثایق با توجه به درجه ریسک به سه گروه تقسیم می شوند:

- ✓ وثائق درجه ۱: شامل سپرده سرمایه گذاری، و گواهی سپرده صادره توسط بانک کارآفرین، اوراق مشارکت دولتی، گواهی سپرده بی نام صادره توسط سایر بانکها (با انعکاس مراتب اعطای تسهیلات به بانک های ذیربط)، ضمانت نامه های بانک های داخلی (با تأیید مدیریت اعتبارات) و ضمانتنامه های بانکی خارجی (با تأیید مدیریت امور بین الملل) می باشد.
- ✓ وثائق درجه ۲: شامل املاک مسکونی شش دانگ و سهل البیع و سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار (قابل معامله در تابلوی اصلی تالار بورس) می باشد.
- ✓ وثائق درجه ۳: شامل اموال منقول (قبوض انبارهای عمومی و کالای زیر کلید با تأیید مدیریت امور اعتبارات)، و قرارداد های لازم الاجرا، سفته، چکها و اسناد وصولی می باشد

میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری

میلیون ریال

سرمایه اختصاص یافته	میزان ریسک	ضریب ریسک	
349,770	4,372,122	20%	ریسک اعتباری بابت مطالبات از بانکها و موسسات اعتباری
1,392	17,403	20%	ریسک اعتباری بابت اوراق مشارکت غیر دولتی با تضمین بانکی
2,424,880	30,311,001	100%	ریسک اعتباری بابت تسهیلات اعطایی با تعدیل وثایق
7,213	90,161	20%	ریسک اعتباری بابت ضمانت نامه های کوتاه مدت با تعدیل وثایق
10	130	50%	ریسک اعتباری بابت ضمانت نامه های بلند مدت با تعدیل وثایق
28,316	353,947	20%	ریسک اعتباری بابت اعتبار اسنادی دیداری با تعدیل وثایق
2,811,581			مجموع سرمایه اختصاص یافته بابت ریسک اعتباری

معیارهای دریافت وثایق برای ارقام در معرض ریسک اعتباری

معیار دریافت وثایق با توجه به رتبه مشتری و اعتبارسنجی مشتری صورت می گیرد. هر چه قدر مشتری از نظر اعتباری ریسک کمتری داشته باشد وثایق دریافتی مشتری کمتر و هر چه قدر مشتری از نظر اعتباری ریسک بیشتری را برای بانک داشته باشد وثایق دریافتی از مشتری محکم تر با قدرت نقد شوندگی بالاتری خواهد بود.

به منظور اطمینان از کفایت پوشش، همه وثایق در معرض ارزیابی دوره ای خواهند بود. تعداد دفعات تجدید ارزیابی وثایق با پیشنهاد و تأیید کمیته ریسک تعیین خواهد شد. دوره بازنگری ممکن است به دلیل پایین آمدن رتبه اعتباری نیز تغییر نماید.

سازوکارهای کنترل و پایش ریسک اعتباری

در واقع اهداف اصلی کنترل و نظارت بر ریسک اعتباری به شرح ذیل هستند:

- ✓ حصول اطمینان از این امر که تسهیلات اعطایی مطابق با قراردادهای موجود است
- ✓ بازنگری نحوه بکارگیری و کاربرد وجوه
- ✓ حصول اطمینان از بازپرداخت به موقع و واکنش سریع در صورت عدم بازپرداخت
- ✓ حصول اطمینان از پوشش بدهی مشتری توسط جریان نقدی پیش بینی شده در تسهیلات کلان
- ✓ حصول اطمینان از پوشش کافی وثائق در قبال شرایط جاری وام گیرندگان و تسهیلات غیرجاری
- ✓ شناسایی و طبقه بندی مشکلات بالقوه اعتبارات مساله دار در اسرع وقت
- ✓ شناسایی و گزارش دهی کامل موارد خاص در تصویب اعتبارات به کمیته ریسک

نحوه مدیریت تسهیلات غیرجاری و میزان ذخایر مربوط به آن ها

کمیته مطالبات غیرجاری مسئول سیاستگذاری، تحلیل آماری تسهیلات غیر جاری و پیگیریهای موردی پرونده های دارای اهمیت میباشد. این کمیته در بانک کارآفرین متشکل از مدیر عامل، معاون اجرایی، معاون امور بانکی، مدیر اعتبارات، مدیر امور حقوقی، مدیر ریسک، مدیر حسابرسی داخلی، رئیس شعبه مرکزی و رئیس اداره پیگیری و وصول مطالبات معوق می باشد. دبیری جلسات نیز بر عهده رئیس دفتر مشاوران و مطالعات اقتصادی است. جلسات این کمیته هر ماه حداقل یکبار برگزار میگردد.

تبصره ۱: کمیته یاد شده موظف است نتیجه اقدامات انجام شده و روند وصول مطالبات را به صورت ماهانه به بانک مرکزی گزارش نماید.

تبصره ۲: کمیته یاد شده بر فعالیتهای اداره حقوقی (در زمینه وصول مطالبات غیر جاری)، اداره تسهیلات غیر جاری و خدمات موسسات و افراد خارج از موسسه اعتباری نظارت خواهد داشت.

اداره پیگیری و وصول مطالبات غیرجاری باید به محض شناسایی مطالبات غیر جاری، اطلاعات تکمیلی را در مورد مشتری از جمله شناسایی اموال، بررسی وضعیت ضامنین وی، وضعیت مالی و سایر فعالیتهای مشتری را جمع آوری و مراتب را به واحدهای ذیربط در بانک کارآفرین ارسال نماید. همچنین این اداره موظف است این اطلاعات را مطابق با مقررات بانک مرکزی (در فرمت های مشخص و موعد مقرر) در

اختیار بانک مرکزی قرار دهد. سیاست های کلی و عمومی بانک در خصوص وصول تسهیلات غیر جاری، مستند سازی اقدامات اجرایی انجام شده برای وصول، جزئیات وظایف و مسئولیتهای شعب و هر یک از واحدهای ستادی بر اساس تقدم زمانی، ساز و کار انتخاب مسئول پیگیری و وصول مطالبات غیرجاری در شعب، فرایند و نمودار جریان کار، شرایط توقف یا تسریع اقدامات قانونی بر علیه مشتری بر حسب پرونده، نحوه تنظیم و ارائه پیشنهاد توسط شعب بمنظور تعیین تکلیف/ارایه راهکار جهت وصول تسهیلات غیر جاری تابع "دستورالعمل اجرایی وصول تسهیلات غیر جاری" مصوب در بانک کارآفرین و الحاقیه های بعدی می باشد.

اداره پیگیری و وصل مطالبات غیرجاری موظف است فهرست مشتریان اعتباری را که به دلیل عدم ایفای تعهدات دستگاههای اجرایی (کارفرما) تسهیلات و تعهدات آنان به سرفصل تسهیلات غیر جاری انتقال یافته اند به وزارت امور اقتصاد و دارایی، سازمان مدیریت برنامه ریزی و نظارت، بانک مرکزی ج.ا.ا و دستگاههای اجرایی ذیربط منعکس نماید. تسهیلات از محل وجوه اداره شده مشمول "دستورالعمل اجرایی وصول تسهیلات غیر جاری بانک کارآفرین" یا "آئین نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک الوصول بانک مرکزی" نمی باشد و تابع شرایط مندرج در قرارداد منعقد فی مابین بانک و واگذارنده وجوه خواهد بود.

مدیریت امور مالی موظف است بمنظور جبران زیان یا خسارت احتمالی ناشی از عدم ایفای تعهدات مشتریان در رابطه با تسهیلات اعطایی آنان نسبت به احتساب ذخیره عمومی و اختصاصی در چارچوب "دستور العمل طبقه بندی دارایی های موسسه اعتباری" اقدام نماید. نحوه و شرایط محاسبه ذخیره عمومی و اختصاصی تابع مقررات بانک مرکزی است.

برای تسهیلات تحت تضمین دولت (طبق تعریف ارایه شده در دستورالعمل طبقه بندی دارایی های موسسات اعتباری مصوب بانک مرکزی) ذخیره اختصاصی در نظر گرفته نمی شود.

در راستای محاسبه ذخیره مطالبات غیرجاری مطابق با بخشنامه های بانک کارآفرین هر یک از مدیریت های ذیربط موظف به انجام وظایف زیر هستند:

✓ محاسبه ذخیره عمومی و اختصاصی مطالبات بر اساس دستورالعمل مربوط و ارسال

فهرست مشتریان اعتباری دارای تسهیلات غیر جاری ریالی و ارزی به مدیریت های

اعتبارات و حقوقی در پایان هر سال مالی و یا در مقاطع تهیه صورت های مالی

✓ اعمال تعدیلات لازم در محاسبه ذخیره مطالبات اختصاصی (خاص) با رعایت مفاد

دستورالعمل حاضر و همچنین با توجه به مفاد مصوبه کمیته ریسک

ب) مدیریت اعتبارات

در پایان هر سال مالی و یا در مقاطع تهیه صورت های مالی بمنظور برآورد پوشش هر چه دقیقتر ریسک

بانک در خصوص محاسبه ذخیره اختصاصی (خاص) فهرست آن تعداد از مشتریان اعتباری که می بایست

علاوه بر رعایت موارد مندرج ملاحظاتی خاص در مورد آنان لحاظ گردد همراه با گزارشات توجیهی را

همزمان در دو نسخه تهیه و یک نسخه را به مدیر عامل محترم بانک و نسخه دوم را جهت بررسی به

مدیریت ریسک ارایه می نماید تا متعاقبا در کمیته ریسک جهت اتخاذ تصمیم نهایی مطرح گردد،

ج) مدیریت حقوقی

اظهار نظر در خصوص نتیجه و وضعیت پرونده حقوقی مشتریانی که بر اساس فهرست ارسالی مدیریت امور

مالی برای آنها ذخیره اختصاصی (خاص) محاسبه شده است و ارایه آن به مدیریت ریسک،

د) مدیریت ریسک

با توجه به محدودیت زمانی در مقاطع تهیه صورت های مالی می بایست در اسرع وقت نسبت به بررسی

گزارش مدیریت های اعتبارات و حقوقی اقدام نموده و گزارش نهایی را جهت اتخاذ تصمیم به کمیته

ریسک ارایه نمایند،

ه) کمیته ریسک

با دریافت گزارش مدیریت ریسک، موضوع در اولین جلسه کمیته مذکور مطرح و پس از بررسی

های لازم و اتخاذ تصمیم نهایی مراتب جهت اعمال محاسبات مورد نظر به مدیریت امور مالی

اعلام میگردد.

سیاست ها و خط مشی های مدیریت ریسک نقدینگی

آیین نامه ریسک نقدینگی در جهت مدیریت اثربخش استفاده بهینه از منابع بانک و در راستای تأمین سود ذینفعان درچارچوب سیاست های مرتبط با تسهیلات و سرمایه گذاری هم جهت با ضرورت های قانونی و نظارتی تدوین شده است . این آیین نامه در جهت شناسایی، اندازه گیری، نظارت، کنترل و گزارش دهی ریسک نقدینگی و نرخ سود می باشد.

واحدهای اجرایی ریسک نقدینگی

مدیر ریسک علاوه بر اجرای آیین نامه ریسک نقدینگی وظیفه اندازه گیری و نظارت بر وضعیت ریسک نقدینگی را دارد و مسئول ارائه گزارشات ادواری ریسک نقدینگی به مدیریت ارشد بانک می باشد. این کار با همکاری مدیریت مالی و به کمک سیستم های اطلاعاتی بانک انجام می شود.

مدیریت مالی همراه با مدیریت ریسک به طور مشترک مسئول اجرای آیین نامه ریسک نقدینگی و نظارت بر ریسک نقدینگی بوده و موظف به ارائه گزارشات به هنگام به مدیریت ارشد بانک می باشد.

کمیته داری و بدهی (ALCO) مسئول بررسی تجزیه و تحلیل ساختار داری ها و بدهی های بانک به منظور افزایش سود آوری همراه با کنترل و مهار ریسک های نقدینگی، بازار و اعتباری بوده و متشکل از مدیر عامل و معاونین و مدیران ارشد بانک می باشد .

کمیته مدیریت ریسک (RMC) متشکل از مدیر عامل، معاونین و مدیران ارشد است که بر فعالیتهای مدیریت ریسک بانک نظارت دارند و مسئولیت مدیریت کلان همه ریسک های بانکی و بررسی و پیشنهاد سیاست های مدیریت ریسک و حدود پذیرش ریسک و حصول اطمینان از در دسترس بودن زیرساختها، منابع و سیستم های مورد نیاز مدیریت را به عهده دارد. کمیته ریسک همراه با کمیته داری - بدهی به طور مشترک و مکمل مسئولیت نظارت بر اجرای آیین نامه ریسک نقدینگی را به عهده دارند.

هیأت مدیره دارای مسئولیت نظارت ، بازبینی و تصویب دوره های آیین نامه نقدینگی است.

ترکیب، میزان و سررسید سپرده ها و نقاط تمرکز آن

سررسید سپرده ها بر اساس تاریخ	مشتری حقوقی	مشتری حقیقی	جمع (میلیون ریال)
سررسید سپرده تا ماه آینده	22,270,661	8,021,635	30,292,296
سررسید یک تا دو ماه آینده	3,090,564	2,637,864	5,728,428
سررسید دو تا سه ماه آینده	7,077,518	1,108,541	8,186,059
سررسید سه تا شش ماه آینده	21,199,807	2,816,163	24,015,970
جمع (میلیون ریال)	53,638,549	14,584,203	68,222,752

میلیون ریال	1393/06/31	1392/12/29
سپرده قرض الحسنه جاری	1,437,725	1,661,331
سپرده های کوتاه مدت	33,393,639	30,114,535
گواهی سپرده	4,739,311	2,651,631
سپرده های بلندمدت	35,856,382	32,632,699
پیش دریافت و سپرده نقدی	3,994,138	3,005,578
سپرده دریافتی از بانکها	11,824,513	11,254,373
بستانکاران موقت	6,361,592	3,928,349

9,792	10,927	سایر
85,258,288	97,618,227	جمع کل منابع

67,060,196	75,427,057	جمع چهار سپرده اصلی (میلیون ریال)
------------	------------	--------------------------------------

70,865,568	82,510,523	جمع سپرده های ریالی (میلیون ریال)
14,392,720	15,107,704	جمع سپرده های ارزی (میلیون ریال)

ترکیب میزان و سررسید تسهیلات و سایر دارایی ها دارایی های با درجه نقدشوندگی بالا

میلیارد ریال

سه تا شش ماه	یک تا سه ماه	سررسید کمتر از یک ماه	1393-06-31
-	-	625	موجودیهای نقد
1,404	1,658	5,692	مطالبات از بانک مرکزی
-	-	21,861	مطالبات از بانکها و مؤسسات اعتباری
-	1,864	87	اوراق مشارکت و سایر اوراق مشابه
3,828	37,237	-	سرمایهگذاریها و مشارکتها

-	-	24,290	تسهیلات اعطایی
-	-	178	بدهی بابت اعتبارات اسنادی و بروات مدتدار ارزی
-	-	1,632	حسابهای دریافتنی
-	-	-	داراییهای ثابت
-	-	845	سایر داراییها
5,232	40,759	55,210	جمع داراییها

93-06-31	92-12-29	نسبتهای نقدینگی
9.26%	8.51%	دارایی نقد به کل دارایی ها
10.40%	7.72%	دارایی نقد به کل سپرده ها
24.59%	19.03%	دارایی نقد به سپرده های دیداری
94.03%	96.75%	تسهیلات مشتریان به سپرده مشتریان ^۲ (با کسر سپرده قانونی)
78.97%	80.70%	کل تسهیلات به کل سپرده ها ^۲ (با کسر سپرده قانونی)
82.17%	84.17%	تسهیلات مشتریان به سپرده مشتریان ^۲ (بدون کسر سپرده قانونی)
70.43%	71.76%	کل تسهیلات به کل سپرده ها ^۲ (بدون کسر سپرده قانونی)
26.97%	31.48%	نسبت تمرکز سپرده (۱۰۰ سپرده گذار عمده)
37.48%	38.01%	سپرده دیداری به کل سپرده ها
88.76%	90.81%	کل تسهیلات به سپرده مدتدار (کوتاه مدت و بلند مدت)
83.94%	91.80%	دایی های نقد به اعتبارات اسنادی دیداری (زیر خط ترازنامه)
38%	34%	دارایی نقد به ضمانتنامه ها (زیر خط ترازنامه)
26%	25%	دارایی نقد به اقلام زیر خط (اعتبارات اسنادی و ضمانت نامه)
318%	772%	دارایی نقد به هزینه های عملیاتی که تا دو ماه بعد بایستی پرداخت شود

میزان ورودی ها و تعهدات ریالی در دوره آتی

جمع (میلیون ریال)	مشتری حقوقی	مشتری حقیقی	تسهیلات ریالی بر اساس تاریخ سررسید
11,608,121	2,353,998	9,254,123	تسهیلات سررسید شده
10,270,142	2,017,669	8,252,473	سررسید تسهیلات تا یک ماه آینده
12,358,488	3,111,143	9,247,345	سررسید تسهیلات یک تا دو ماه آینده
21,008,840	3,576,032	17,432,808	سررسید تسهیلات دو تا سه ماه آینده
3,102,805	435,170	2,667,635	سررسید تسهیلات سه تا شش ماه آینده
58,348,396	11,494,012	46,854,384	جمع (میلیون ریال)

میزان ورودی ها و تعهدات به ارزشهای عمده در دوره آتی

سه تا شش ماه آینده	یک تا سه ماه آینده	تا یک ماه آینده	سررسید شده	تعهدات مشتریان (معادل دلاری)
48,145,492	115,007,383	35,706,732	31,831,712	تعهد مشتری بابت اعتبار اسنادی دیداری
-	3,749,568	190,554	749,098	تعهد مشتری بابت اعتبار اسنادی مدتدار
-	-	-	746,392	تعهد مشتری بابت اعتبار اسنادی ریفایننس
48,145,492	118,756,951	35,897,286	33,327,202	جمع تعهدات ارزی (معادل دلاری)

سه تا شش ماه آینده	یک تا سه ماه آینده	تا یک ماه آینده	سررسید شده	تعهدات به ارزهای مختلف
-	-	-	1,163,430	درهم
-	3,622,296	732,464	2,180,259	فرانک سوئیس
94,133,999	311,916,990	9,464,525	22,092,410	یوان چین
12,931,724	30,432,127	9,776,390	16,325,284	یورو
550,950,822	135,667,646	5,500,000	-	ین ژاپن
-	-	-	154,369	ین مبادله ای
1,369,194,316	11,789,454,626	5,191,677,745	479,582,492	وون کره
-	-	-	52,028	یوان مبادله ای
-	-	-	2,515,645	یورو مبادله ای
-	-	382,493,100	79,711,025	وون مبادله ای
-	-	-	-	روبل مبادله ای
-	-	29,580,000	54,640,391	روپیه مبادله ای
595,056,274	721,302,075	916,779,820	7,638,086	روپیه
-	-	-	-	روبل روسیه
-	-	-	-	دلار
-	1,115,000	-	2,863,136	لیر ترکیه

برنامه تداوم فعالیت

به منظور ایجاد ثبات بانکی، ارزیابی توانایی بانک‌ها در مقابله با شوک‌های حادث شده در بازارهای داخلی و جهانی بسیار مهم است. بدین ترتیب نتایج تغییرات حدی در متغیرهای برونزای ترانزنامه‌ای و اقتصاد کلان مورد محاسبه و ارزیابی قرار می‌گیرد.

همچنین تحلیل سناریو از طریق طراحی سناریوهای فرضی مبتنی بر تغییر شرایط اقتصاد کلان و تأثیر آن بر ترانزنامه بانک انجام می‌گیرد که شامل ساختن سناریوهایی از تغییرات نرخ سود و سایر متغیرهاست. این تحلیل اثرات این تغییرات بر درآمد بانک و شکاف نقدینگی را نشان می‌دهد. این گزارش به صورت فصلی توسط واحد ریسک تهیه می‌شود.

مقابله با بحران

با توجه به اینکه ریسک نقدینگی به عنوان یک ریسک پیامدی^۱ در بانک‌ها مد نظر است، سعی شده است که مشابه با استفاده از معیار سرمایه پایه که برای سایر ریسک‌ها به عنوان یک ضربه‌گیر برای بانک عمل می‌کند به تعریف بافر نقدینگی (liquidity buffer) برای پوشش این ریسک در بانک کارآفرین پردازیم. در این مورد محاسبه بافر نقدینگی با استفاده از مدل‌های LaR برای میزان نقدینگی مورد نیاز بانک در دو حالت بحران و عادی استخراج شده است.

روش سنجش ریسک نقدینگی

با توجه به گستردگی و کاربرد مدل‌های متفاوتی که به عنوان یک سنجه برای ریسک نقدینگی استفاده می‌شود، در بانک کارآفرین علاوه بر سنجه‌های اندازه‌گیری شکاف نقدینگی، محاسبه دیرش (روش مکوالی^۲ و با در نظر گرفتن خاصیت تحدب^۳) و استخراج اندازه ریسک نقدینگی از برخی از رویکردهای نوین مانند سنجه نقدینگی انتظاری آتی نگر^۴ که به عنوان یک ابزار استاندارد برای اندازه‌گیری ریسک نقدینگی است، استفاده می‌شود. در این سنجه جامع علاوه بر در نظر گرفتن برخی از نسبت‌های مالی پیشرفته مانند نسبت‌های بال^۳ در مورد نقدینگی شامل NSFR و LCR بین فرآیندها و مدل‌هایی که برای اندازه‌گیری ریسک نقدینگی در ابتدای روز با مقدار این سنجه در انتهای دوره به دلیل فعالیت‌های بانک تمایز قائل شده‌ایم. در این سنجه همچنین سعی شده است که میزان توانایی بالقوه بانک برای ظرفیت عملیات متوازن سازی تقابلی در ترانزنامه بانک^۵ نیز در نظر گرفته شود. استفاده از سنجه LaR (نقدینگی در معرض خطر^۶) نیز به عنوان یک سنجه مکمل برای مقدار جریان‌ات وجوه در بانک محاسبه شده است. در این الگوریتم تمرکز اصلی بر روش‌های شبیه‌سازی برای حالت بحران و نرمال است که ریسک نقدنشوندگی

---

1 Consequential risk

2 Macaulay method

3 convexity

4 Expected Future Liquidity measurement

⁵ Counterbalancing capacity

⁶ liquidity-at-risk

(illiquidity risk) را برای یک نوع دارایی خاص و در نهایت جریان وجوه بانک محاسبه می‌کند. از آنجا که این ریسک هنگامی رخ می‌دهد از آن به عنوان حالت تنش یاد می‌شود بنابراین وضعیت ریسک نقدینگی و شکاف نقدینگی را بدون استفاده از داده‌هایی تاریخی و بر اساس شبیه‌سازی شوک‌های متفاوت در بانک کارآفرین انجام داده‌ایم. علاوه بر مدل‌های فوق نسبت های نقدینگی ترانزنامه به عنوان شاخصی است که برای نشان دادن توانایی بانک در مقابل نیازهای نقدینگی تحت شرایط استرس مورد استفاده قرار می‌گیرد. این نسبت ها همچنین به عنوان پایه ای برای سیستم اعمال محدودیت ریسک نقدینگی است.

سازو کارهای کنترل و پایش ریسک نقدینگی

پس از محاسبه اندازه ریسک نقدینگی در دوره‌های متفاوت مورد نظر (روزانه، هفتگی، ماهانه و سه ماهه) به سایر مدیریت‌های ذیربط مانند مالی و اعتبارات و فناوری اطلاعات به پایش ریسک‌های نقدینگی در دو سطح متفاوت به شکل زیر انجام می‌گیرد.

✓ در سطح خرد: شامل شعب، خزانه، حساب‌های واسط بانک در بانک مرکزی که شامل تمام سیستم‌ها و نظام-های پرداخت مانند الکترونیکی مانند شتاب، ساتنا، چکاوک و شاپرک می‌شود.

✓ در سطح مدیریت دارایی و بدهی (ALM) که عموماً در گزارشات با دوره‌های میان مدت مورد پایش قرار می‌گیرد وضعیت نقدینگی بانک با استفاده از صورت‌های مالی بر اساس شرکت اصلی و در صورت نیاز بر صورت‌های مالی تلفیقی خواهیم پرداخت. در این سطح علاوه بر استفاده از نسبت‌های نقدینگی محاسبه شده براساس مدل‌های پیشرفته‌ای مانند CAMELS روش‌هایی مانند موسسه مودیز و S&P برای پایش این نسبت‌ها و پویایی و ارتباط آنها با همدیگر مدنظر قرار می‌گیرد.

ریسک عملیاتی

سیاست های کلی

مراحل فرآیند مدیریت ریسک عملیاتی شامل شناسایی، ارزیابی، سنجش، نظارت، کنترل و کاهش ریسک می باشد.

✓ زبان عمومی ریسک می بایست در کلیه مراحل فرآیند مدیریت ریسک عملیاتی و همچنین در کلیه مراحل پیاده سازی ریسک عملیاتی بکار گرفته شود.

✓ فرهنگ مدیریت ریسک می بایست از طریق آگاهی رسانی، آموزش مستمر، نهادینه کردن اهداف مرتبط با ریسک عملیاتی و تصدیق اجرای فرآیندهای مربوطه ارتقاء یابد.

✓ یک مدل و چارچوب از مدیریت ریسک عملیاتی که در تعامل با قوانین بانک مرکزی و همچنین بهترین تجارب موجود در صنعت بانکداری می باشد، می بایست بکار گرفته و پیاده سازی شود.

✓ تمامی محصولات، فرآیندها، فعالیت ها و سیستم های جدید بانک می بایست قبل از پیاده سازی و بکارگیری، از نقطه نظر مدیریت ریسک عملیاتی مورد بررسی قرار گیرند.

✓ گزارش های مربوط به مدیریت ریسک عملیاتی می بایست برای مدیران ارشد تهیه شود. این گزارش ها می بایست شامل رخدادهای منجر شده به زیان، تحلیل شاخص های کلیدی ریسک و نتیجه برگزاری جلسات خود ارزیابی ریسک و کنترل با مدیریت ها و واحدهای ذیربط باشد.

علاوه بر گزارش های معمول، وضعیت ریسک محیطی بایستی بطور مرتب، بخصوص در زمان انجام طرح های جدید، مورد بازنگری و نظارت قرار گیرد.

مدیریت ریسک می بایست از ابزارهای زیر به منظور انجام فرآیند مدیریت ریسک عملیاتی استفاده نماید.

ابزارهای شناسایی و ارزیابی

✓ به منظور شناسایی و ارزیابی ریسک عملیاتی، بانک می بایست فرآیند "خودارزیابی ریسک و کنترل" را به صورت جامع و کامل پیاده سازی نماید.

✓ فرآیند خود ارزیابی ریسک و کنترل می بایست از نتایج و داده های جمع آوری شده مرتبط با ضرر و زیان اتفاق افتاده در طول فعالیت های روزانه و همچنین روند تغییرات شاخص های کلیدی ریسک استفاده نماید.

✓ اطلاعات مرتبط با رخدادهای زیان عملیاتی از واحدها یا مدیریت های مختلف جمع آوری می شود تا اشتباهای ریسک و همچنین اثر اتفاقات بر روی محاسبه هزینه ذخیره سرمایه بانک را بهتر مورد بررسی و ارزیابی قرار دهد.

ابزارهای کنترل ریسک

فرآیند کنترل ریسک، برای هر حیطه از فعالیت های بانک، از طریق همکاری با واحد یا مدیریت های ذی-ربط و همچنین همکاران ریسک مورد تقویت و بهبود قرار می گیرد. همچنین ابزارهای کنترل و سنجش ریسک به منظور شناسایی هرچه بهتر ریسک ها، اصلاح، بازنگری و تقویت می شوند. فعالیت های مرتبط با کنترل ریسک به منظور رسیدگی به ریسک هایی که در طول جلسات خود ارزیابی ریسک و کنترل شناسایی شده اند حیاتی و ضروری می باشند.

برای ریسکهای شناسایی شده توسط بانک، بانک می بایست تصمیم گیرد که ریسک های شناسایی شده را قبول و پذیرش نماید و یا توسط ابزارهای کنترلی، آن ها را کنترل و کاهش دهد. بانک گزینه های مختلفی را به منظور کنترل و یا کاهش انواع ریسک در مقابل دارد:

✓ کاهش پذیرش ریسک (از طریق اجتناب از یک استراتژی خاص در بانک یا اجتناب از پذیرش گروه خاصی از مشتریان)

✓ پذیرش و حفظ ریسک از طریق معرفی، پایه گذاری و ایجاد ابزارهای کنترل داخلی کاهش ریسک ، و تامین مالی ریسک از طریق قیمت گذاری، ذخیره گیری و سرمایه

✓ پذیرش ریسک و انتقال تمام یا قسمتی از آن به اشخاص دیگر. برای آن دسته از ریسک ها که قابل کنترل و یا کاهش نمی باشند بانک می بایست از پوشش های بیمه ای به منظور کاهش و انتقال تمام یا قسمتی از ریسک استفاده کند. بدین منظور دستورالعمل واضح و روشنی از شناسایی انواع ریسک و همچنین انتقال آن به شرکت های بیمه می بایست تهیه شود.

ابزارهای کاهش ریسک

بانک به منظور کاهش ریسک عملیاتی، از ابزارهای کاهش ریسک به شرح زیر استفاده می کند.

- ✓ به منظور پوشش رخدادهای شدیدی که خارج از کنترل بانک بوده و ممکن است بانک را از نظر سیستم‌ها و تجهیزات ارتباطی در مخاطره قرار دهد و ارتباطات و زیر ساخت‌های بانک را با وقفه دچار سازد، بانک می‌بایست برنامه‌های اقتضایی مرتبط با احیاء دوباره فعالیت‌ها را طراحی نماید. همچنین فعالیت‌های اصلی و حیاتی کسب و کار خود را مشخص نماید و برای برپاسازی سریع آنها در شرایط سخت برنامه ریزی لازم را به عمل آورد. همچنین بانک می‌بایست اطمینان حاصل نماید که برنامه‌های مرتبط با فرآیند احیاء فعالیت‌ها در شرایط سخت، مورد بازنگری، اصلاح و تکمیل قرار گرفته و برنامه‌های مذکور تست شده اند.
- ✓ برون سپاری یک فرآیند سازمان یافته برای بهره‌گیری از فعالیت اشخاص ثالث برای اجرای فعالیت‌های بانک به صورت مداوم است. برونسپاری فعالیت‌ها، دیدگاهی است که بر اساس آن بانک می‌تواند بخشی از فعالیت‌های خود را به صورت کامل و یا نیمه کامل به شخص یا اشخاص ثالث واگذار کرده و فرآیند مرتبط با کنترل، نظارت و کاهش ریسک‌های مرتبط با آن را نیز به شخص یا اشخاص مذکور انتقال دهد. بدین ترتیب بانک می‌تواند تمرکز خود را بر روی فعالیت‌های اصلی کسب و کار خود معطوف کند.
- ✓ آموزش یکی از مهمترین و ضروری ترین ابزارهای ارتقای بهره‌وری، مهارت‌ها و بازدهی یک فرد در سازمان بوده و در نهایت به نفع کل سازمان است. بانک می‌بایست بر اساس یک برنامه منسجم نسبت به برگزاری دوره‌های آموزشی بر اساس نیازسنجی آموزشی صورت گرفته، اقدام و اطمینان حاصل نماید که برنامه‌های آموزشی مطابق با برنامه منسجم طراحی شده اجرا و پیگیری می‌شوند.
- ✓ برنامه ریزی جانشینی یک اقدام احتیاطی ضروری برای هر بانک به منظور محافظت از فرآیند رهبری بانک و ثبات مالی است. بر این اساس، بانک در تمام اوقات با اطمینان از تبیین برنامه ریزی جانشینی مناسب، به ویژه برای مدیریت سطح بالا، می‌تواند نسبت به رفع موانع و هموار سازی فرآیند کسب و کار بانک در هر شرایط اقدام لازم را به عمل آورد.

ابزارهای نظارت

ریسک‌های اولیه و اصلی می‌بایست با استفاده از معیارهای کمی و شاخص‌های کلیدی ریسک تحت نظارت و پایش قرار گیرند. شاخص‌های کلیدی ریسک توسط روابط ریاضی و بر اساس داده‌های مربوط به عملیات روزمره بانک محاسبه می‌شوند. برای ایجاد سیستم نظارتی بهتر، حدود و آستانه‌ها برای اعلان زود هنگام هشدار تعریف می‌شوند.

جمع آوری داده های زیان

یکی از اجزای اصلی فرآیند مدیریت ریسک عملیاتی، جمع آوری و ردیابی رخ دادهای منجر به زیان عملیاتی است. این فرآیند یکی از پیش نیازهای اصلی و اساسی برای توسعه و عملیاتی نمودن یک چارچوب ارزشمند و معتبر برای مدیریت ریسک عملیاتی است. بنابر این، یکی از اهداف بانک جمع آوری و طبقه بندی سیستمی اطلاعات زیان های داخلی و همچنین استفاده از این اطلاعات در گزارش های ریسک، گزارش های مدیریتی و تحلیل ریسک بانک است. موارد ذکر شده در زیر سیاست های جمع آوری و مدیریت اطلاعات مرتبط با ضرر و زیان های داخلی در بانک را مشخص می کند:

- ✓ تمامی کارکنان بانک موظفند رخدادهایی که منجر به وقوع ضرر و زیان می شود را به همکاران ریسک در مدیریت ذیربط بدون در نظر گرفتن مقدار و مبلغ آن گزارش دهند. مدیران ارشد بانک می توانند یک حد و آستانه برای گزارش رخدادهای ضرر و زیان مشخص نمایند. همچنین مدیران ارشد بانک می توانند در صورت لزوم حد و آستانه مشخص شده را تغییر و یا اصلاح نمایند
- ✓ هر رخداد منجر به زیان عملیاتی در بانک می بایست توسط مسئول ریسک عملیاتی براساس "طرح طبقه بندی انواع رخداد ضرر و زیان" که توسط نظارت بانکداری کمیته بازل ارائه شده است، طبقه بندی گردد.
- ✓ مسئول ریسک عملیاتی می بایست رخدادهای منجر به زیان عملیاتی در بانک را در طبقه بندی علل و منشاء ایجاد ریسک که توسط مدیریت ریسک تعریف شده اند، قرار دهند.

مسئول ریسک عملیاتی می بایست رخدادهای منجر به زیان عملیاتی در بانک را با توافق واحد یا مدیریت ذیربط و بر اساس ۴ گروه ذیل ثبت و به روز نماید:

- ضرر و زیان حقیقی (واقعی)
- ضرر و زیان تخمینی
- ضرر و زیان بالقوه
- عدم وقوع زیان (نزدیک به صفر)

✓ تمامی رخدادهای منجر به زیان عملیاتی در بانک می بایست توسط مدیریت ریسک با همکاری واحدهای ذیربط مورد بررسی قرار گیرد تا اثر حقیقی، تخمینی و بالقوه ضرر و زیان ها مورد اندازه گیری قرار گیرد.

✓ تمامی رخدادهای منجر به زیان عملیاتی در بانک می بایست به خطوط کاری تعیین شده توسط بانک مرکزی شناسایی و تخصیص داده شوند. در صورت وجود هر گونه ابهام و عدم توافق در مورد تخصیص و نسبت ضرر و زیان عملیاتی، می بایست این موارد خاص بین واحد گزارش دهنده

و واحد ذی ربط به بحث گذاشته شود و نتیجه آن بر مبنای توافق بین مدیریت ریسک، مدیریت واحد ذیربط و تأیید کمیته ریسک مشخص شود.

✓ رخدادهای منجر به زیان عملیاتی در بانک می بایست به تأیید مسئول ریسک عملیاتی برسد. مدیریت واحد ذیربط می بایست مراتب مرتبط با ضرر و زیان اتفاق افتاده را قبل از ثبت رخدادهای ضرر و زیان در پایگاه داده، تأیید نمایند.

✓ رفع مغایرت بین زیان حقیقی که در نرم افزار مدیریت ریسک عملیاتی ثبت شده است و آنچه در سیستم بانکداری یکپارچه بانک وجود دارد، توسط مدیریت ریسک صورت می پذیرد، تا این اطمینان حاصل شود که ضرر و زیان اتفاق افتاده به درستی در دفاتر حسابرسی بانک ثبت شده اند.

✓ واحد و مدیریت ذیربط در بانک می بایست حداکثر سعی و کوشش خود را در وصول و بازیابی زیان اتفاق افتاده انجام دهد از جمله استفاده از بیمه جهت جبران خسارات وارده. مبلغ وصولی برای جبران خسارات وارده ناشی از ریسک عملیاتی، می بایست توسط مسئول ریسک عملیاتی در سیستم پایگاه داده ها گزارش و به روز شود.

✓ رخداد منجر به زیان عملیاتی می بایست با توافق دو جانبه بین مدیریت ریسک و مدیر واحد یا مدیریت ذیربط خاتمه یافته و نهایی شوند.

✓ برنامه های بهبود متناظر با رخداد منجر به زیان عملیاتی می بایست به همکاران ریسک واگذار شود تا نواقص کنترل ها مشخص و اطمینان حاصل شود که رخدادهای منجر به زیان گزارش شده تحت نظارت و آنالیز دقیق می باشند و ریشه های رخدادهای اتفاق افتاده مشخص شده و در نتیجه ریسک ناشی از آنها کاهش یافته است.

✓ مسئول ریسک عملیاتی می بایست گزارش مربوط با ضرر و زیان های اتفاق افتاده را بر اساس زمان بندی دقیق و دوره ای تهیه نموده و آن را به کمیته ریسک گزارش نماید.

گزارش دهی ریسک عملیاتی

هدف از فرآیند تهیه و تدوین گزارش ریسک عملیاتی این است که اطمینان حاصل شود که اطلاعات صحیح و مرتبط با این موضوع به اطلاع مدیران ارشد و هیئت مدیره بانک رسانده می شود تا شرایط مدیریت پیشگیرانه برای ریسک عملیاتی را فراهم سازد. این فرآیند تضمین می کند که یک شیوه ثابت برای فراهم سازی اطلاعات مورد نیاز بوجود می آید و مدیریت بانک را قادر می سازد تا در مواقع ضروری که نیاز به تصمیم گیری مدیریتی است بر اساس گزارش ها و اطلاعات مورد نیاز، اقدام به تصمیم گیری مدیریتی نمایند.

روش‌های اندازه‌گیری

در این بخش سه روش کلی برای محاسبه ریسک عملیاتی به ترتیب افزایش پیچیدگی و حساسیت نسبت به ریسک معرفی می‌شوند: روش شاخص پایه (BIA)، روش استاندارد (SA)، روش‌های اندازه‌گیری پیشرفته (AMA). این سه روش توسط کمیته بازل به صورت رسمی معرفی شده‌اند، با این وجود این کمیته بانک‌ها را به استفاده از روش‌های حساس‌تر به ریسک تشویق کرده‌است. بانک‌های فعال بین‌المللی و بانک‌های با فعالیت‌های در معرض ریسک عملیاتی بالا (برای مثال، بانک‌های با فرآیندهای تخصصی) باید از روش‌هایی بسیار پیچیده‌تر از روش شاخص پایه استفاده کنند. بانک‌ها نیز با وجود پیچیدگی بالاتر روش‌های اندازه‌گیری پیشرفته، به دلیل اینکه هزینه سرمایه کمتری را در نظر می‌گیرند علاقه بیشتری به استفاده از آن‌ها دارند.

روش شاخص پایه

بانک‌هایی که از روش شاخص پایه استفاده می‌کنند باید برای ریسک عملیاتی سرمایه‌ای را به اندازه میانگین سه سال گذشته یک درصد ثابت (به نام α) از درآمد ناخالص سالانه مثبت نگهدارند. ارقام مربوط به سال‌هایی که درآمد ناخالص سالانه منفی یا صفر است.

روش استاندارد

در این روش فعالیت‌های بانک به هشت حوزه تجاری به ترتیب ذیل تقسیم شده‌اند: ۱- تأمین مالی شرکت، ۲- بازرگانی و فروش، ۳- بانکداری خرد، ۴- بانکداری تجاری، ۵- پرداخت و تسویه، ۶- خدمات عامل، ۷- مدیریت دارایی، ۸- کارگزاری خرد.

در هر حوزه تجاری، درآمد ناخالص یک شاخص گسترده است که به عنوان نمایشگر اندازه عملیات تجاری و به این ترتیب به عنوان اندازه احتمالی در سرمایه معرض ریسک عملیاتی در هر کدام از این حوزه‌های تجاری عمل می‌کند. هزینه سرمایه برای هر کدام از این حوزه‌های تجاری از حاصلضرب درآمد ناخالص در یک فاکتور (به نام β) که به آن حوزه تجاری تخصیص داده شده است، محاسبه می‌شود.

روش پیشرفته (روش توزیع زیان)

روش توزیع زیان یک روش آماری بسیار معروف در علوم آمار و بیمه برای محاسبه توزیع‌های زیان تجمعی می‌باشد. در حقیقت LDA یک ابزار قدیمی است. این روش توسط کمیته بازل به عنوان روشی برای اندازه‌گیری ریسک عملیاتی معرفی شده است.

نتایج محاسبات ریسک عملیاتی

میزان سرمایه در معرض ریسک عملیاتی مطابق جدول زیر می باشد:

سرمایه در معرض ریسک عملیاتی (میلیون ریال)		
93-06-31	92-12-29	روش اندازه گیری
1,498,560	2,356,455	روش شاخص پایه (BIA)
1,476,460	2,308,216	روش استاندارد (SA)
-	1,023,529	روش پیشرفته (AMA)

سیاست ها و رویه های مدیریت ریسک بازار

فلسفه مدیریت ریسک بانک کارآفرین شناسایی، محدود کردن، نظارت و مدیریت ابعاد مختلف ریسک با هدف حفظ ارزش داراییها و جریانهای درآمدی است، بطوریکه منافع سپرده گذاران و سهامداران لحاظ شود. در بهینه کردن بازده باید حد پذیرش ریسک که از پیش تعیین شده وجود داشته باشد.

در این راستا، استراتژیهای خاص برای مدیریت ریسک بازار بانک لحاظ می شود که عبارتند از:

- ✓ بانک خطرپذیری سرمایه ناشی از ریسک بازار هر خدمت یا فعالیت جدید در زمینه های مرتبط را مدیریت خواهد کرد.
- ✓ بر اساس رکن اول مقررات کمیته بال، بانک در هر زمانی سرمایه کافی نگهداری خواهد کرد.
- ✓ بانک یک چارچوب ریسک بازار منتشر خواهد کرد که طبق آن ساختار محدود موقعیت باز ارزی را اندازه گیری خواهد کرد.
- ✓ بانک آزمون بحران ۷ را بصورت دوره ای برای ارزیابی اثر تغییرات متغیرهای بازار که ممکن است منجر به افزایش ریسک شود انجام خواهد داد.

روش سنجش ریسک بازار

بخش اول

برای مدیریت ریسک بازار بانک کارآفرین از دو روش مونت کارلو و شبیه سازی تاریخی استفاده می شود، که این محاسبات به طور روزانه انجام می گردد.

الگوی تجاری بانک کارآفرین منجر به ریسکهای بازار ذیل می شود:

- ✓ ریسک سهام: ریسک ناشی از نوسانات قیمت سهام و تاثیر آن بر ارزش پرتفوی سهام بانک را گویند.
- ✓ ریسک نرخ ارز: ریسک ناشی از نوسانات نرخ ارز و تاثیر آن بر ارزش داراییها و بدهیهای ارزی به ریال را گویند. ریسک نرخ ارز از یک موقعیت باز کوتاه مدت یا بلندمدت در یک ارز خارجی ناشی می شود.

سنجه ريسك سهام (ارزش در معرض ريسك):

ارزش در معرض خطر عبارت است از حداکثر زیان قابل انتظار در یک سطح اطمینان مشخص و طی یک دوره معین. ارزش در معرض ریسک به عنوان معیاری آماری حداکثر زیان مورد انتظار از نگهداری یک دارایی را در دوره زمانی مشخص و با احتمال معین محاسبه و به صورت کمی گزارش می‌کند. به عبارت دیگر، ارزش در معرض خطر مبلغی از ارزش پرتفوی را که انتظار می‌رود ظرف یک دوره زمانی مشخص و با میزان احتمال معین از دست برود مشخص می‌کند. به عنوان مثال اگر ارزش در معرض خطر برای دوره یک روزه و در سطح اطمینان 99 درصد برابر 50 میلیون ریال اعلام شود، آنگاه احتمال اینکه زیان پرتفوی در طول دوره نگهداری یک روز بیشتر از 50 میلیون ریال باشد، تنها برابر 1 درصد است. ارزش در معرض خطر حداکثر زیان را با ضریب اطمینان مشخص تعیین می‌کند. اما هیچگاه با اطمینان 100٪ نمی‌توان حداکثر زیان را بدست آورد.

سنجه ريسك ارز (وضعيت باز ارزی):

وضعیت باز ارزی یک ارز عبارتست از ارزش مطلق مجموع اقلام ذیل:

الف- معادل ریالی مابه‌التفاوت بین دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی به هر ارز که در بالای خط ترازنامه ثبت می‌شود.

ب- معادل ریالی مابه‌التفاوت بین تعهدات بانک و تعهدات مشتریان به هر ارز که در حسابهای زیر خط ترازنامه ثبت می‌شود.

بخش دوم:

حدودی که در حوزه ریسک بازار می‌بایست رعایت گردند یا ناشی از مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا و یا برگرفته از مقررات داخلی مصوب هیات مدیره بانک می‌باشند. در ذیل اهم این حدود شرح داده شده است.

محدودیت‌های مربوط به سرمایه پایه بانک (سرمایه گذار):

- ✓ مجموع سرمایه‌گذاری‌های بی‌واسطه و با واسطه بانک در اوراق بهادار منتشره از سوی اشخاص حقوقی، نباید از 40 درصد سرمایه پایه بانک تجاوز نماید.
- ✓ مجموع سرمایه‌گذاری‌های بی‌واسطه و با واسطه بانک در اوراق بهادار منتشره از سوی هر شخص حقوقی، نباید از 10 درصد سرمایه پایه بانک تجاوز نماید.
- ✓ مجموع سرمایه‌گذاری‌های بی‌واسطه و با واسطه بانک در اشخاص حقوقی خارج از بورس، نباید از 5 درصد سرمایه پایه بانک تجاوز نماید.

✓ هر گونه سرمایه گذاری بانک در موسسات اعتباری دیگر (اعم از داخل و یا خارج کشور) از سرمایه پایه آن کسر می گردد، به استثنای مواردی که بانک به موجب الزامات قانونی ملزم به تهیه صورتهای تلفیقی است.

محدودیتهای مربوط به سرمایه شخص حقوقی (سرمایه پذیر):

✓ مجموع سرمایه گذاری های بی واسطه و با واسطه بانک نباید از ۲۰ درصد سرمایه مندرج در اساسنامه شخص حقوقی مزبور تجاوز نماید.

✓ مجموع سرمایه گذاری های بی واسطه و با واسطه بانک در سهام هر یک از اشخاص حقوقی که به منظور گسترش و تنوع خدمات بانکی، ارائه خدمات مالی به مشتریان و حفظ اسرار حرفه ای خود در آنها سرمایه گذاری می کند، نباید از ۴۹ درصد سرمایه مندرج در اساسنامه شخص حقوقی سرمایه پذیر تجاوز نماید. سرمایه گذاری بیش از حد مقرر، در هر مورد مستلزم ارائه گزارش توجیهی به بانک مرکزی و اخذ مجوز قبلی این بانک است.

✓ بانک مجاز نیست در هیچ زمان بیش از یک درصد سهام موسسه اعتباری دیگری را در داخل کشور دارا باشد.

حدود ارزی^۸

✓ حد مجاز وضعیت باز برای هر ارز حداکثر به میزان ۱۰ درصد سرمایه پایه بانک می باشد.

✓ حد مجاز وضعیت باز برای مجموع ارزها (مثبت یا منفی) حداکثر به میزان ۳۰ درصد سرمایه پایه بانک می باشد.

حدود سهام^۹

محدودیتهای کلی:

^۸بخشنامه ۸۹/۲۷۴۷۳۶ تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۱۰

^۹بخشنامه مپ / ۱۸۳ تاریخ ۱۳۸۶/۱/۲۶

- ✓ بانک صرفاً مجاز به سرمایه گذاری در شرکت های سهامی هستند.
- ✓ بانک ملزم است در اساسنامه شخص حقوقی که به منظور گسترش و تنوع خدمات بانکی، ارائه خدمات مالی به مشتریان و حفظ اسرار حرفه ای خود در آنها سرمایه گذاری می کند، صراحتاً قید نماید که آنها مجاز به خرید سهام بانک (شرکت مادر) نمی باشند. همچنین بانک مجاز نیست ترتیبات خرید سهام خود را از طریق شرکتهای تحت نفوذ خود فراهم نماید.
- ✓ سرمایه گذاری در اوراق مشارکت منتشره یا تضمین شده از سوی دولت ج.ا.ا و بانک مرکزی ج.ا.ا از شمول محدودیتهای کلی مستثنی بوده، تابع سیاستهای بانک مرکزی ج.ا.ا است.
- ✓ سرمایه گذاری بی واسطه بانک در سرمایه خارجی (مشارکت حقوقی و سرمایه گذاری مستقیم)، علاوه بر رعایت حدود مقرر در این آیین نامه، مستلزم کسب مجوز از بانک مرکزی ج.ا.ا است.

میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار

در نمودار زیر مقادیر ذخیره سرمایه سبد سهام، ارزش و ذخیره کل ریسک بازار به روش مدل شبیه سازی تاریخی برای ۳۱ شهریور ماه نشان داده شده است.

میلیون ریال

ذخیره سرمایه ریسک ارزش	ذخیره سرمایه ریسک سهام	ذخیره سرمایه کل ریسک بازار	۱۳۹۳/۰۶/۳۱
۱۰۱۶۱۴	308312	۴۰۹۹۲۶	روش داخلی

میزان ارقام در معرض ریسک بازار به تفکیک ارزش، سهام، نرخ سود و نظایر آن

ارز

با توجه به الزامات بازل ۲ مقدار ذخیره سرمایه برای سبد ارزی با ضریب اطمینان ۹۹٪ و با دوره زمانی ۱۰ روزه باید به اندازه سه برابر میانگین مقدار ارزش در خطر ۶۰ روز گذشته باشد. در نتیجه ذخیره سرمایه برای سبد ارزی بانک برابر خواهد بود با:

ذخیره سرمایه (میلیون ریال)	تاریخ
۱۰۱۶۱۴	۱۳۹۳/۰۶/۳۱

سهام

مقدار ارزش در معرض خطر سبد سهام بانک در تاریخ ۳۱ شهریور ماه ۱۳۹۳ معادل ۳۰۸۳۱۲ میلیون ریال برای ده روز آینده می باشد :

ذخیره سرمایه (میلیون ریال)	تاریخ
۳۰۸۳۱۲	۱۳۹۳/۰۶/۳۱

مدیریت اعتبارات

امور اعتبارات

الف: ارائه آمار عملکرد تسهیلات و تعهدات ریالی و ارزی به مشتریان در بخش های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (صنعت و معدن، تجارت، بازرگانی و خدمات، مسکن و ساختمان، کشاورزی، صادرات) با هماهنگی مدیریت امور مالی و بین الملل باستناد دفتر کل خواهد بود.

ب: شرایط و ضوابط اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات (اعتبار اسنادی، ضمانتنامه مشتریان) در بخش های مختلف اقتصادی اجتماعی فرهنگی بر اساس معیارهای اعتبارسنجی در ابعاد مختلف و رعایت الزامات قانونی قابل پذیرش در کلیه شعب بانک خواهد بود.

ضوابط اعتبار سنجی:

۱. شناخت اهلیت متقاضی
۲. بررسی وضعیت اعتباری مشتریدر نظام بانکی (مانده تسهیلاتو تعهدات و نداشتن چک برگشتی و تسهیلات غیر جاری نزد نظام بانکی)
۳. منطبق بودن درخواست تسهیلات با کالا و خدمات مورد معامله
۴. بررسی اقتصادی کالا و خدمات مورد معامله
۵. بررسی صورت های مالی، سرمایه و نسبت مالکانه حداقل ۲۵٪ دارایی ها
۶. بررسی جنبه های قانونی فعالیت (مجوز صنفی، مفصاحساب مالیات، ...)
۷. بررسی اموال منقول و غیر منقول مورد وثیقه تسهیلات بمنظور کاهش ریسک اعتباری و سایر شاخص هایی که از سوی ارکان اعتباری بانک تعیین می گردد.

مدت قرارداد تسهیلات و تعهدات با توجه به گردش عملیات کالا و خدمات مورد معامله مشتری به مدت ۳، ۶ ماه و حداکثر یکسال خواهد بود.

نرخ سود تسهیلات اعطائی بر اساس عقود مشارکتی بطوریکه از بازدهی اقتصادی کالا و خدمات مورد اطمینان حاصل گردد.

مدیریت بازرسی

مدیریت امور بازرسی یکی از واحدهای نظارتی اصلی بانک است که وظیفه نظارت بر عملیات واحدهای صف و ستاد را بر عهده دارد به نحوی که عملیات مذکور در راستای اهداف بانک باشد. همچنین نظارت لازم بر اجرای دستورالعمل ها و بخشنامه های داخلی بانک را دارد. مدیریت امور بازرسی در سال مالی ۱۳۹۲ کلیه شعب و بعضی از واحدهای ستادی را مورد بازرسی و رسیدگی قرار داده و گزارش حاصل از رسیدگی را به مدیرعامل بانک و کمیته بازرسی ارائه نموده است. علاوه بر رسیدگی حضوری (on site) رسیدگی غیر حضوری (off site) نیز در برنامه های سال ۱۳۹۲ مدیریت امور بازرسی قرار داشته ، به طوریکه تعدادی از کارکنان امور بازرسی، عملیات شعب را از راه دور کنترل کرده و نقاط ضعف را شناسایی و گزارش کردند. رسیدگی به شکایات مشتریان نیز یکی از فعالیت های مدیریت بازرسی در سال ۱۳۹۲ بوده و شکایات مشتریان به شعب و واحدهای اجرایی ارسال و پاسخ لازم دریافت و به مشتری منعکس گردید. همچنین بعضی از شکایات از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان بازرسی کل کشور واصل و در اسرع وقت پاسخ به نهادهای مذکور داده شده است. همکاری با پلیس و مقامات قضایی و پاسخ به استعلام آنها نیز یکی دیگر از فعالیت های قابل ذکر است. یکی دیگر از فعالیت مدیریت امور بازرسی، رسیدگی به تخلفات کارکنان است. در این راستا موارد تخلف به مدیرعامل گزارش و در صورت موافقت ایشان، در کمیته انضباطی بانک مطرح و تصمیمات لازم اتخاذ شده است

حسابرسی داخلی

آخرین اعضای هیات مدیره به شرح زیر اعلام می گردد :

آقای عطاء اله آیت اللهی

آقای علی بقایی، نماینده شرکت توسعه اقتصاد فردا

آقای جواد شکرخواه، نماینده شرکت ایده گستر دوراندیش

آقای مرتضی عزیزی، نماینده شرکت سهامی قند لرستان

آقای محمدرضا فرزین، نماینده شرکت سرمایه گذاری تدبیر

آقای فضل اله معظمی، نماینده شرکت کار و اندیشه جنوب

وضعیت ارزی در تاریخ ۱۳۹۳/۰۶/۳۱			
نوع ارز	نوع ارز	مانده ارز _ بدهکار	مانده ارز _ بستانکار
AED	درهم امارات	۱۴۱,۵۹۰,۱۷۹.۷۸	-
CHF	فرانک سوئیس	۱۵,۹۵۲,۷۳۵.۹۲	-
CNY	یوان چین	-	۲۸,۵۲۸,۴۰۶.۵۱
EUR	یورو	-	۲۳,۰۱۳,۲۵۷.۷۲
GBP	پوند انگلیس	-	۵۹۵,۳۲۸.۳۸
INR	روپیه هند	۳۶,۸۰۷,۹۱۴.۹۰	-
JPY	ین ژاپن	۵۶,۶۸۴,۹۱۸.۸۰	-
KRW	وون کره	۱,۰۰۵,۴۹۲,۷۷۱.۲۷	-
OMR	ریال عمان	-	۳۵,۶۲۲.۲۸
QAR	ریال قطر	-	۲,۶۴۶,۷۵۰.۹۴
RUB	روبل روسیه	-	۱۸,۶۷۱,۹۱۳.۲۴
SEK	کرون سوئد	-	۲,۶۶۲,۲۷۳.۳۱
TRY	لیر ترکیه	-	۳,۹۴۱,۴۷۲.۴۸
USD	دلار آمریکا	-	۴۳,۶۳۹,۱۸۳.۳۷
جمع کل معادل دلاری		۲۴,۶۵۶,۸۳۲.۳۰	

تغییرات در گزارش مدیریت ها

۱- مدیریت امور مالی در بند های (خالص تسهیلات اعطایی به تفکیک عقود - انواع و مانده سپرده ها به تفکیک - انواع و خالص تسهیلات اعطایی به تفکیک دولتی و غیردولتی - خالص تسهیلات به تفکیک جاری، سررسید گذشته، معوق، مشکوک الوصول و سوخت شده - مانده اقلام زیرخط ترازنامه نظیر بروات قبولی نویسی شده، انواع ضمانت نامه ها، انواع اعتبارات اسنادی، ظهرنویسی ها، وجوه اداره شده، تضمینات) نسبت به گزارش پایان شهریور ماه سال ۹۳ تغییر کرده است.

۲- مدیریت امور ریسک تغییری نسبت به گزارش پایان شهریور ماه سال ۹۳ نداشته است.

۳- مدیریت امور اعتبارات تغییری نسبت به گزارش پایان شهریور ماه سال ۹۳ نداشته است.

۴- مدیریت امور بازرسی تغییری نسبت به گزارش پایان شهریور ماه سال ۹۳ نداشته است.

۵- مدیریت امور حسابرسی تغییری نسبت به گزارش پایان شهریور ماه سال ۹۳ نداشته است.

۶- مدیریت امور بین الملل تغییری نسبت به گزارش پایان شهریور ماه سال ۹۳ نداشته است.